

Bilten

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
God. 2, broj 3, 2024.

ISSN 3029-3049
Besplatan primjerak.

Zabranjeno je kopiranje, umnožavanje i korištenje sadržaja bez dozvole vlasnika.

Impresum

Izdavač:

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo

Za izdavača:

Senada Salihović
direktorica

Uredila:

Irma Kaltak
pomoćnik direktora za izdavaštvo, udžbenike i nastavne materijale

Saradnici:

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo

DTP:

Goldenscreen studio Sarajevo

Fotografija:

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo

Tiraž:

50

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo 2024.
Sva prava zadržana.

Kontakt:

Aleja Bosne srebrene bb
+387 33 778 605
info@irpo.ba

www.irpo.ba

Sadržaj

Uvodna riječ	5
Čemu nas uči kvalitet?	6
Marš mira	8
Intervju: Senada Salihović, direktorica JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanj Kantona Sarajevo	10
Konferencije u organizaciji Instituta	16
Profesori iz Kantona Sarajevo na svjetskim akademske okupljanjima	18
Refleksije profesora o učešću na globalnim skupovima	19
Škola planinarstva 2024/2025.	23
Ogledni čas	24
Naše nebo izvrsnosti	26
Intervju: Benjamin Mujkić	28
Studijske posjete	31
Osvrti učenika na studijske posjete	34
Seminar za direktore.....	37
Stručna usavršavanja	38
Stručna usavršavanja radnika Instituta	39
Obilježavanja godišnjica masovnog stradanja građana Sarajeva	40
Motivacija učenika: Ključ uspješnog nastavnog procesa	41

Uvodna riječ

Poštovane kolege i kolegice,

Kroz stranice novog izdanja Biltena istražujemo šta nas kvalitet u obrazovanju uči i kako on oblikuje buduće generacije. Posebno smo ponosni na inspirativne priče o našim profesorima koji su predstavljali Kanton Sarajevo na svjetskim akademskim skupovima, kao i na refleksije učenika o studijskim posjetama koje otvaraju nove perspektive i podstiču radoznalost.

U ovom broju donosimo i značajan intervju: razgovor s Benjaminom Mujkićem, koji nas podsjeća na važnost individualnog doprinosa u stvaranju zajedničkog uspjeha.

Pored toga, ističemo aktivnosti poput Marša mira, Škole planinarstva, oglednih časova i stručnih usavršavanja za nastavnike i radnike Instituta. Ovi programi predstavljaju ključne korake ka unapređenju nastavnog procesa i jačanju kapaciteta svih učesnika u obrazovnom sistemu.

Neka ovaj Bilten posluži kao inspiracija za nove ideje, projekte i saradnje koje će doprinijeti razvoju obrazovanja. Hvala svima koji su svojim radom i zalaganjem doprinijeli sadržaju ovog broja. Nastavljamo zajedno graditi naše "nebo izvrsnosti"!

S posebnim poštovanjem,
Senada Salihović, direktorica

Čemu nas uči kvalitet?

Visoki standardi: Inovacije i Kvalitet u obrazovanju

Od 2. do 6. jula 2024. godine u Tuzli je održan četverodnevni seminar "Čemu nas uči kvalitet? Visoki standardi: Inovacije i Kvalitet u obrazovanju". Stručno usavršavanje za rukovodioce škola u Kantonu Sarajevo organizirali su Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo.

Tokom seminara su obrađene važne teme kao što su emocionalna pismenost, održivost, poduzetnički duh, školska arhitektura, održana je panel-diskusija "Održivost: prilike u BiH" s učenicima, profesorima i roditeljima... Uz aktivno učešće kompetentnih gostiju – predavača, roditelja i učenika, diskusije su bile interaktivne i inspirativne, pružajući nove uvide i perspektive za dalji razvoj obrazovnog sistema.

Seminar je imao i aktivan dio koji je uključivao rad u fokus grupama. Cilj je bio izraditi prijedlog koncepta samoprocjene i vanjske procjene kvaliteta u školama. Ovaj će koncept direktori i direktorice predstaviti u svojim školama, uz ciljano uključivanje što većeg broja nastavnika i stručnih saradnika.

Pored predstavnika Ministarstva i Instituta, gosti-predavači bili su: glumica Selma Alispahić ("Primjena glumačke prakse u nastavnom procesu"), dr. Tamara Efendić ("Emocionalna pismenost"), Dženita Čehajić-Kulo, direktorica JU OŠ "Srednje" ("Primjena savremenih koncepata menadžmenta u funkciji unapređenja rada u osnovnim školama Kantona Sarajevo"), Sevdija Kujović, predsjednica Udruženja "Život sa Down sindromom" ("Razumna prilagodba"), Zulejha Šabić-Zatrić, viši asistent, Arhitektonski fakultet UNSA ("Održivost: Od čega je škola?"), Suad Ećo, direktor i vlasnik "Ećo Company" ("Preduzetništvo: Šta pokreće svijet?"),

dr. Merdža Handalić-Plahonjić ("EU integracija Bosne i Hercegovine – prilike za obrazovne ustanove"). Također su i direktori osnovnih i srednjih škola prezentirali primjere dobre prakse: Dženita Kurtović, direktorica JU OŠ "Šip", Emilija Martinčević, direktorica JU Srednja škola za saobraćaj i komunikacije, Hermin Kapetanović, direktor PU Richmond Park International Secondary School, Senad Alić, direktor Gimnazije SSST. Ovakve inicijative značajno doprinose podizanju kvaliteta obrazovanja, jačaju kompetencije rukovodećih struktura u školama te omogućavaju usvajanje najboljih praksi koje doprinose izgradnji modernog i inovativnog obrazovnog sistema.

Učenci i nastavnici Kantona Sarajevo na “Maršu mira” – Historijski korak za kulturu sjećanja

Grupa od 55 učenika i nastavnika srednjih škola Kantona Sarajevo pridružila se ovogodišnjem “Maršu mira”, pješачkom pohodu koji se tokom proteklih dvadeset godina održava s ciljem odavanja počasti žrtvama genocida u Srebrenici.

Učesnici su prepješačili put od Nezuka do Memorijalnog centra Potočari, dužine oko 100 kilometara, čime su dali svoj doprinos njegovanju kulture sjećanja i promociji mira.

Ovaj događaj imao je za cilj potaknuti dijalog o važnosti mira, tolerancije i suživota među mladim generacijama.

Za obrazovni sistem Kantona Sarajevo ovo predstavlja historijski poduhvat jer je prvi put da su učenici iz mnogobrojnih srednjih škola organizirano i zajedno učestvovali na “Maršu mira”. Ovaj korak označava značajnu prekretnicu u izgradnji i njegovanju kulture sjećanja na sistemski način, kroz obrazovni sistem.

Prisjećajući se žrtava genocida u Srebrenici, mlade generacije odgajaju se da pamte, njeguju moralne vrijednosti i promoviraju mir, solidarnost i sjećanje kako u svojoj zemlji, tako i u svijetu.

Na “Maršu mira” učestvovali su predstavnici sljedećih srednjih škola Kantona Sarajevo: JU Srednjoškolski centar Vogošća, JU Prva bošnjačka gimnazija, JU Srednja ekonomska škola, JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti, JU Srednja mašinska tehnička škola, JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn, JU Srednja škola za okoliš i drvni dizajn i JU Srednja elektrotehnička škola.

Rezultat svih aktivnosti jeste i dokumentarni film koji svjedoči o herojskom podvigu naših učenika i njihovih pratilaca.

Film, koji je premijerno prikazan u Memorijalnom centru Kovači, donosi dirljivu priču, ispričanu kroz svaki korak njihovog puta, od početka do kraja. Gledaoci su ovaj dokumentarni film imali priliku pogledati i u programu TV Sarajevo.

Film je rađen u produkciji studija "Goldenscreen" iz Sarajeva, a autor je Almedin Karić.

Premijera dokumentarnog filma
Heroji istine i sjećanja

Pozivnica

Zadovoljstvo nam je pozvati vas na premijeru kratkog dokumentarnog filma „Heroji istine i sjećanja“ u organizaciji Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo. Ova, film donosi priču o prvom institucionalno organiziranom Maršu mira "Izruk-Memorijalni centar Potočari za srednje škole Kantona Sarajevo.

18. septembar 2024.
Memorijalni centar Kovači (Sala)
18:00 sati.

Senada Salihović
Direktorica JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo

Naida Hota-Muminović
Ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo

Intervju

Direktorica JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo Senada Salihović

U ovom broju Biltena donosimo razgovor s direktoricom Instituta Senadom Salihović, koja ima izuzetno bogatu profesionalnu karijeru. Tokom ratnih godina bila je profesor u izuzetno teškim uvjetima koji su testirali granice ljudske izdržljivosti, ali njen duh i ljubav prema učenicima nikada nisu posustali.

Tada je, zajedno sa svojim kolegama, bila svijetla tačka za mnoge mlade koji su u obrazovanju vidjeli tračak normalnosti i nade. Njeno zalaganje i stručnost prepoznati su kroz njen rad u nekoliko uglednih škola, gdje je inspirirala generacije učenika i kolega. Danas, kao direktorica Instituta, nastavlja doprinositi razvoju obrazovanja, spajajući bogato iskustvo iz prošlosti s vizijom budućnosti.

Direktorica ste JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo od njegovog osnivanja. Šta Vas je motiviralo da prihvatite ovu poziciju?

Prije nego što odgovorim na Vaše pitanje, želim izraziti iskrenu zahvalnost na ukazanoj prilici da se putem ove printane publikacije, Biltena našeg Instituta, obratim uvažanim kolegicama i kolegama, profesionalcima u odgojno-obrazovnom sektoru Kantona Sarajevo.

Tokom svog profesionalnog puta kontinuirano sam bila posvećena unapređenju obrazovanja i njegovanju kvalitetnih pedagoških praksi. Svoju karijeru započela sam kao profesorica u teškim ratnim okolnostima. Mada smo konstantno bili životno ugroženi, moje ratne kolege i ja smo svakodnevno radili s učenicima, pronalazeći inovativne načine da im osiguramo prostor za kreativno izražavanje te razvoj svijesti o njihovim pravima i obavezama. Nakon rata sam izvodila nastavu u srednjoj stručnoj školi i gimnaziji, a kasnije sam imala čast obavljati dužnost direktorice jedne od sarajevskih gimnazija.

Rad na poziciji direktorice dodatno je obogatio moje organizacijske i rukovodne kompetencije. Pokazalo se da predan i odgovoran pristup rukovođenju, uz podršku i zalaganje svih radnika, kroz redovne aktivnosti i posebno kroz implementaciju projektnih zadataka, može značajno unaprijediti uvjete rada, kvalitet obrazovnog procesa i školsku klimu.

O tome svjedoče brojna priznanja, uključujući prestižne nagrade kao što je nagrada Skupštine Kantona Sarajevo, koja je uručena na svečanoj sjednici 6. maja 2020. godine, kada je Trećoj gimnaziji dodijeljena Plaketa Kantona Sarajevo za izuzetan doprinos u razvoju odgojno-obrazovnog sistema u Kantonu Sarajevo i BiH.

Iste godine je Treća gimnazija bila nominovana i za Šestoaprilsku nagradu, na šta sam posebno ponosna. Želim naglasiti svoj dugogodišnji aktivni angažman na unapređenju prava radnika i poboljšanju uvjeta rada kao predstavnica radnika u Kantonalnom i Glavnom odboru Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture BiH. Također, ponosna sam na svoje učešće u osnivanju Alumni udruženja Treće gimnazije Sarajevo, Centra izvrsnosti i liderstva, Savjetodavnog odbora, što predstavlja važnu platformu kako za povezivanje bivših učenika, tako i za podršku školi.

Kada je objavljen konkurs za poziciju direktorice Instituta, vidjela sam priliku da svoja iskustva i znanje podignem na viši nivo i doprinesem obrazovnom sistemu na širem planu. Ova pozicija omogućila mi je da se fokusiram na unapređenje odgojno-obrazovnog procesa kroz strateški i sistemski pristup, što sam smatrala izuzetno vrijednim izazovom. Institut, kao prilika za inovacije i reforme, pružio mi je šansu da zajedno s kolegicama i kolegama radim na stvaranju odgojno-obrazovnog sistema koji odgovara potrebama današnjeg društva i pomaže mladim generacijama da se pripreme za izazove budućnosti.

Koje su ključne inicijative koje trenutno provodi Institut?

Institut danas predstavlja centralnu instituciju za inicijative koje redefinišu obrazovni sistem u Kantonu Sarajevo. Misija Instituta jeste osigurati svakom djetetu i učeniku pristup kvalitetnom odgoju i obrazovanju koje prati savremene trendove u ovoj oblasti te kontinuirana podrška svim zaposlenim u odgojno-obrazovnom sektoru. Poseban fokus stavljen je na stručnu podršku radnicima u sektoru odgoja i obrazovanja, kroz kontinuiranu edukaciju i razvoj profesionalnih kapaciteta. Iz mnoštva naših poslova izdvojit ću samo neke aktivnosti.

Jedan od najvažnijih uspjeha Instituta ogleda se u unapređenju kurikuluma koji prati savremene tokove obrazovanja, omogućavajući učenicima razvoj kritičkog, kolaborativnog i kreativnog mišljenja i kompetencija potrebnih za život i rad u 21. stoljeću. Također, kroz studijske posjete i međunarodnu saradnju Institut je aktivno uključen u projekte usklađivanja obrazovnih institucija s međunarodnim standardima, čime se obrazovni proces dodatno modernizira i prilagođava potrebama savremenog društva.

Među brojnim aktivnostima Instituta posebno se ističe kurikularna reforma u odgojno-obrazovnom procesu, dok je trenutno u toku reforma srednjeg stručnog obrazovanja. Kroz stručno savjetovanje "Čemu nas uči kvalitet? Visoki standardi: Inovacije i Kvalitet u obrazovanju" direktori i direktorice su upoznati s procesom samovrednovanja i vanjskog vrednovanja kvaliteta rada škola te razvijanjem instrumenata za provjeru kvaliteta.

Ovi procesi su pokrenuti i na njima će se raditi u narednom periodu. U oblasti predškolskog odgoja značajan doprinos dala je manifestacija Revija kulturno-umjetničkog stvaralaštva djece predškolskih ustanova Kantona Sarajevo, koja je okupila sve registrovane predškolske ustanove Kantona Sarajevo u trodnevnom programu. Pored toga, Institut organizira aktivnosti poput "Škole planinarstva" i manifestacija obilježavanja stradanja građana Sarajeva za vrijeme agresije, s ciljem promoviranja mira i suživota. Posebno ističemo program "Od rata do mira", u okviru inicijative "Kultura sjećanja", koji našim srednjoškolcima pruža priliku da na terenu uče o bogatoj i složenoj prošlosti svoje domovine.

Institut se također ističe organizacijom stručnog usavršavanja i profesionalnog razvoja direktora, pomoćnika direktora, nastavnika, odgajatelja i stručnih saradnika. Ove aktivnosti uključuju obimne pripreme i u skladu s Okvirnim katalogom tema značajno unapređuju kompetencije radnika u odgoju i obrazovanju. Manifestacija "Naše nebo izvrsnosti" predstavlja još jedan važan segment rada Instituta, promovirajući najbolje učenike Kantona Sarajevo na osnovu njihovih uspjeha na kantonalnim i međunarodnim takmičenjima. Ovoj manifestaciji prethode organizacije 120 općinskih i kantonalnih takmičenja učenika. Možemo spomenuti organizaciju manifestacije "Sarajevo, ljubavi moja", kao i koncerta učenika svih muzičkih škola Kantona Sarajevo te izložbe likovnih radova učenika srednjih škola i niz drugih inicijativa. Institut organizira studijske

posjete, međunarodne konferencije, okrugle stolove i stručne sastanke. Među istaknutim događajima jesu konferencije "Nastavnička uloga u društvu koje se brzo mijenja" i "Otkrivanje potencijala: Nadarena djeca i mladi", koje pružaju priliku za razmjenu znanja i iskustava na međunarodnom nivou. U skladu sa spomenutim aktivnostima, uspostavljena je saradnja s akademskom zajednicom koja je uključena u pripremu Smjernica za rad s talentovanim i nadarenim učenicima.

Poseban doprinos Instituta ogleda se u radu na pripremi novih Pedagoških standarda i normativa, kao i izradi 29 podzakonskih akata iz oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja, u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo. Navedene aktivnosti potvrđuju značaj Instituta kao ključnog nosioca inovacija i reformi u obrazovanju, usmjerenog na kreiranje sistema prilagođenog potrebama savremenog društva i budućih generacija.

Koji su najveći izazovi s kojima se Institut suočava u trenutnim obrazovnim reformama?

Obrazovne reforme su proces koji zahtijeva vrijeme, resurse i strpljenje. Jedan od ključnih izazova jeste implementacija predmetnih kurikuluma. Iako su oni pažljivo osmišljeni kako bi odgovorili na potrebe modernog obrazovanja, njihova primjena u praksi zahtijeva dodatnu obuku nastavnika i prilagođavanje postojećih nastavnih materijala. Također, razvoj posebnih programa za učenike s teškoćama programa za učenike s teškoćama ili nadarene/talentovane učenike predstavlja izazov u

pogledu osiguravanja neophodnih resursa i stručne podrške.

Sljedeći veliki izazov jeste srednje stručno obrazovanje, koje zahtijeva temeljitu reformu kako bi postalo relevantnije i bolje povezano s tržištem rada. To uključuje izradu novih predmetnih kurikuluma za stručno-teorijske predmete i praktičnu nastavu kao i dodatnu obuku nastavnika ovih predmeta. Usklađivanje nastavnih programa nije jednostavan zadatak u uvjetima promjenjivog tržišta, što je još jedan izazov s kojim se susrećemo.

Koji su planovi Instituta za naredni period u pogledu unapređenja obrazovnog sistema?

Planovi Instituta usmjereni su na osiguravanje obrazovanja koje odgovara potrebama savremenog društva. Jedan od prioriteta jeste izrada savremenih udžbenika koji prate reformske procese i omogućavaju učenicima kvalitetno učenje. Osim toga, radit ćemo na daljoj reformi srednjeg stručnog obrazovanja kako bismo osigurali da ono postane ključni oslonac za razvoj kompetentne i kvalificirane radne snage. Posebnu pažnju posvećujemo kontinuiranom praćenju i reviziji kurikuluma.

To uključuje njihovu evaluaciju i prilagođavanje na osnovu povratnih informacija iz prakse. Na taj način nastojimo osigurati da naš odgojno-obrazovni sistem ostane dinamičan i odgovara potrebama djece, učenika, nastavnika i šire zajednice.

Na koji se način Institut prilagođava promjenama i trendovima u savremenom obrazovanju, poput digitalizacije?

Savremene tehnologije postale su neizostavan dio obrazovanja, a Institut predvodi procese digitalizacije u školama našeg Kantona. Organiziramo okrugle stolove i konferencije na kojima odgajateljima, nastavnicima, stručnim saradnicima, direktorima i pomoćnicima direktora pružamo mogućnost da se upoznaju sa savremenim digitalnim alatima i njihovom primjenom u nastavi. Trenutno realiziramo stručna usavršavanja o temi "Osnove

vještačke inteligencije i praktične smjernice za integraciju AI u nastavi". Ista su planirana i za januar 2025. godine. Naš cilj jeste stvoriti digitalno okruženje u kojem će učenici moći stjecati znanja i vještine na način koji im je prirodan i blizak jer svaki predmetni kurikulum omogućava učenicima i poboljšanje digitalnih kompetencija.

Postoje li programi ili projekti na koje ste posebno ponosni?

Teško je izdvojiti samo jedan projekt, jer svaki program koji Institut pokrene ima svoju vrijednost i doprinosi unapređenju odgojno-obrazovnog sistema Kantona Sarajevo. Međutim, posebno smo ponosni na projekte koji se direktno odražavaju na kvalitet rada u učionicama te vannastavne i posebne programe. Jedan od njih jeste stručno usavršavanje nastavnika, kroz koje smo omogućili nastavnicima da unaprijede svoje pedagoške vještine i primjenjuju savremene metode u nastavi.

Bez imalo skromnosti sam više nego ponosna na rezultate koje smo postigli za ove dvije i po godine rada. Ovdje treba imati u vidu broj zaposlenih i potkapacitiranost ljudskim resursima Instituta i činjenicu da su radnici Instituta uložili sve svoje kapacitete da postignemo ove rezultate.

Osim toga, ponosni smo na implementaciju kurikuluma koji stavljaju učenike u središte odgojno-obrazovnog procesa i osiguravaju im prilike za razvoj kritičkog mišljenja, kreativnosti i socijalnih kompetencija. Projekti koji uključuju međunarodnu saradnju, poput "Erasmus+" inicijativa, također zauzimaju posebno mjesto, jer omogućavaju našim nastavnicima i učenicima da razmjenjuju iskustva s kolegama iz drugih zemalja.

Kako mjerite uspjeh i učinkovitost programa koje pokreće Institut?

Uspjeh i učinkovitost programa uvijek mjerimo kroz pažljivo dizajnirane evaluacione forme. Nakon svakog projekta ili programa provodimo analize koje uključuju povratne informacije nastavnika, učenika, roditelja/staratelja djece i učenika i drugih učesnika. Naši interni nalazi istraživanja jasno pokazuju koliko je određeni program bio koristan, gdje su ostvareni najbolji rezultati i koje aspekte treba unaprijediti.

Također pratimo i dugoročnije učinke naših inicijativa, poput poboljšanja obrazovnih ishoda kod učenika, povećanja zadovoljstva nastavnika i njihove spremnosti da primjenjuju nove metode u nastavi. Za Institut je ključno da svaki projekt ima stvarni utjecaj na kvalitet obrazovanja, a evaluacije su naš alat za osiguravanje da ostanemo na pravom putu.

Kako se Institut uključuje u međunarodne projekte i saraduje s inostranim partnerima?

Institut je aktivno uključen u međunarodne projekte jer vjerujemo da je razmjena znanja i iskustava ključna za razvoj savremenog obrazovanja. Trenutno smo dio nekoliko "Erasmus+" projekata, od kojih su neki već u fazi implementacije. Ti projekti omogućavaju našim školama da usvajaju najbolje prakse iz evropskih obrazovnih sistema i primjenjuju ih u našem kontekstu.

Pored toga, redovno saradujemo s međunarodnim organizacijama i institucijama kako bismo omogućili našim nastavnicima učešće na seminarima, konferencijama i radionicama.

Želim istaći posebno vrijedan projekt organizacije i realizacije učešća

naših kolegica i kolega iz odgojno-obrazovnog sektora Kantona Sarajevo na međunarodnim konferencijama. Od septembra 2024. godine u organizaciji Instituta i uz podršku Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo na međunarodnim konferencijama učestvovao je ukupno 21 odgajatelj i nastavnik. Isti su prema Javnom pozivu u obavezi održati stručno usavršavanja/obuke (plenarnog ili radioničkog tipa) za ciljne grupe odgajatelja/nastavnika/stručnih saradnika/saradnika zaposlenih u odgojno-obrazovnim ustanovama Kantona Sarajevo koji realiziraju nastavu u okviru područja/oblasti na koju se odnosila konferencija, a u organizaciji Instituta. Institut je organizirao studentske posjete ministarstvima i školama zemalja u okruženju kako bi se usavršili nastavnici i radnici Instituta u oblasti integriranog učenja i praktične nastave. Stečeno znanje je potom podijeljeno s ostalim kolegama putem radionica, a Institut nastavlja da podržava međunarodnu saradnju u cilju profesionalnog razvoja radnika u odgojno-obrazovnom procesu.

Koju ulogu imaju roditelji i lokalna zajednica u inicijativama Instituta?

Roditelji/staratelji i lokalna zajednica imaju važnu ulogu u svim inicijativama Instituta. Smatramo da je obrazovanje proces u kojem trebaju učestvovati svi relevantni akteri, jer samo kroz zajednički rad možemo postići najbolje rezultate. Roditelji su naši partneri u stvaranju obrazovnog okruženja koje podržava razvoj svakog učenika, a njihov doprinos posebno je važan u procesima planiranja i evaluacije. S ciljem osnaživanja roditelja i staratelja, realizirali smo projekt "Škola roditeljstva", koji je i dalje aktuelan pod nazivom "Blagodati roditeljstva". Saradnjom s općinama, privrednicima, nevladinim organizacijama i drugim relevantnim institucijama osiguravamo da naši programi budu praktično primjenjivi i korisni za širu zajednicu.

Kakvu budućnost vidite za odgojno-obrazovni sistem u Bosni i Hercegovini i koji su ključni koraci ka njenom ostvarenju?

Odgojno-obrazovne ustanove u našoj zemlji treba da teže inkluzivnosti, inovativnosti i da budu usklađene s potrebama savremenog društva. Najveći razvoj kojem smo svjedočili posljednjih godina odnosi se na napredak tehnologije, pa možemo biti prilično sigurni da će ona i dalje igrati značajnu ulogu u budućnosti.

Iako se tradicionalni model obrazovanja nije bitno mijenjao u posljednjih stotinjak godina, prilagođen je kako bi uključio nove tehnologije, te odgovorio na ekonomske, društvene i političke promjene, uključujući i preokrete izazvane pandemijom.

U budućnosti ćemo naš rad trebati usmjeriti na zelene tehnologije, recikliranje i rad na održivim projektima. Tehnološki napredak u obrazovanju odvijat će se postepeno i praktično. Umjesto potpune tehnološke dominacije koja bi učionice učinila gotovo neprepoznatljivima, poboljšanja postojećih tehnologija i dosljedni rad na novim trendovima bit će prioritet.

Način na koji pristupamo informacijama također će se promijeniti. Od online platformi za učenje do personaliziranih iskustava učenja trebalo bi doći do pomaka ka interaktivnijim metodama učenja. Kako bi se učenici bolje pripremili za radno mjesto, trebao bi se staviti veći naglasak na saradnju i rješavanje problema, umjesto tradicionalnih metoda učenja i podučavanja.

Važno je i dalje raditi na jačanju saradnje između svih nivoa vlasti, obrazovnih institucija, roditelja i lokalne zajednice kako bismo stvorili sinergiju koja će omogućiti obrazovnom sistemu da postane osnova za napredak cijelog društva. Nama u Kantonu Sarajevo je za progres u sektoru odgoja i obrazovanja posebno važna saradnja, ali i podrška Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo kao i opredijeljenost Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo da zajedno gradimo puteve i mostove znanja.

Konferencije u organizaciji Instituta

“Otkrivanje potencijala – Nadarena djeca i mladi”

Konferencija koja je održana 13. novembra 2024. godine okupila je eminentne stručnjake iz oblasti obrazovanja i nauke, kako iz Bosne i Hercegovine, tako i iz regije.

Tokom plenarnog dijela, svoje najnovije spoznaje i strategije podrške nadarenoj djeci i mladima podijelili su dr. Jasna Cvetković Lay (Republika Hrvatska), doc. dr. Amina Isanović-Hadžiomerović, doc. dr. Ljiljana Krneta, prof. dr. Stanislav Milošević (Republika Srbija) i mr. ecc. Muhamed Pilav. Poseban segment konferencije bio je posvećen postignućima Centra za nauku i umjetnost “Bilsem” iz Istanbula (Republika Turska), koji je prezentirao svoja iskustva u radu s nadarenim mladima.

Jedan od ključnih dijelova konferencije bile su interaktivne radionice, tokom kojih su učesnici analizirali najefikasnije pristupe u prepoznavanju i pružanju podrške nadarenoj djeci i mladima. Kroz rad u grupama diskutiralo se o najboljim načinima za poticanje njihovog emocionalnog i socijalnog razvoja. Radionice su vodili priznati profesori i stručnjaci, među kojima su prof. dr. Nermin Đapo, prof. dr. Daniel Maleč, prof. dr. Amir Pušina, doc. dr. Amina Isanović Ibrović, prof. dr. Zenan Šabanac, Irena Mazalović i Indisa Klino, svi iz različitih akademskih institucija, kao i JU “Djeca Sarajeva”.

Na kraju konferencije naglašena je potreba za sistemskom podrškom i integracijom novih obrazovnih metoda, kako bi nadarena djeca mogla u potpunosti ostvariti svoj potencijal i doprinijeti razvoju društva. Ovaj događaj naglašava važnost obrazovanja kao temelja za napredak, te ističe ključnu ulogu društva i institucija u omogućavanju mladim ljudima da ostvare svoje ambicije i talente.

Okrugli sto “Povećanje kvaliteta i značaj srednjeg stručnog obrazovanja i obuke – kurikularni izazovi i kvalitet učenja temeljen na radu”

Ovaj događaj okupio je ključne aktere iz oblasti obrazovanja i privrede, uključujući predstavnike privrednih komora, ministarstava, obrtničkih komora, kao i direktore srednjih stručnih škola.

Cilj ovog okruglog stola bio je da se razgovara o izazovima i reformama u srednjem stručnom obrazovanju, s posebnim fokusom na uvođenje i unapređenje učenja temeljenog na radu. Učesnici su analizirali trenutnu situaciju i istaknuli važne aspekte koji utječu na kvalitet obrazovanja i obuke, uključujući kurikularne izazove i potrebnu adaptaciju obrazovnog sistema kako bi se bolje povezali sa stvarnim potrebama tržišta rada.

Tokom diskusije je naglašena važnost saradnje između obrazovnih institucija i privrede. Posebna pažnja posvećena je reformama kurikuluma i metodama nastave koje omogućavaju praktično učenje, kako bi se učenici bolje pripremili za stvarne izazove na tržištu rada.

Zaključeno je da je za uspješan razvoj srednjeg stručnog obrazovanja neophodna systemska podrška i prilagodba obrazovnih programa potrebama privrede, što će omogućiti učenicima da steknu relevantna znanja i vještine koje su tražene na tržištu.

Nastavnička uloga u društvu koje se brzo mijenja

Institut je u saradnji s Ministarstvom za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo i Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo organizirao međunarodnu konferenciju pod nazivom "Nastavnička uloga u društvu koje se brzo mijenja" povodom Svjetskog dana učitelja.

Ovaj jednodnevni događaj okupio je domaće i međunarodne stručnjake iz oblasti obrazovanja koji su kroz tri panela i otvorene diskusije ponudili rješenja za izazove s kojima se susreće nastavnička profesija. Konferencija je bila prilika za razmjenu ideja i iskustava, uz usmjeravanje ka unapređenju nastavničkog poziva u savremenim okolnostima.

Nastavnička profesija suočava se s brojnim izazovima na globalnom nivou, a slična situacija prisutna je i u Bosni i Hercegovini, posebno u Kantonu Sarajevo. Ključni aspekti uspjeha obrazovnog sistema, poput privlačenja, odabira i zadržavanja kvalifikovanog nastavnog kadra, zauzeli su centralno mjesto na konferenciji. Učesnici su razmatrali strateške pristupe koji se primjenjuju u drugim zemljama, kako bi ponudili primjenjive modele za lokalni kontekst.

Tokom plenarnih sesija, fokus je bio na najznačajnijim aspektima koji oblikuju nastavničku ulogu u savremenom društvu. Posebna pažnja posvećena je privlačenju mladih u ovu profesiju, ulozi nastavničkih fakulteta, kao i profesionalnoj orijentaciji učenika kao budućih nastavnika. Naglašena je i važnost medija u kreiranju slike o nastavničkoj profesiji te njihov utjecaj na motivaciju mladih za odabir ovog zanimanja.

Poseban segment konferencije bio je posvećen kontinuiranom profesionalnom razvoju nastavnika, s naglaskom na pružanju podrške nastavnicima-početnicima. Istaknuta je važnost izrade savremenih silabusa za obrazovanje budućih nastavnika, što je okupilo predstavnike akademske zajednice koji su razmijenili iskustva o aktuelnim pristupima na univerzitetskom nivou.

Međunarodna stručna usavršavanja

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo u saradnji s Institutom omogućilo je zaposlenicima u odgojno-obrazovnim ustanovama da prvi put sistemski učestvuju na međunarodnim stručnim usavršavanjima i konferencijama.

Međunarodna konferencija u Sofiji, Bugarska: **“Business Agility & Modern Leadership in IT and Across Industries”** (Profesori: Kenan Saračević, Selma Jusić, Emir Ustavdić)

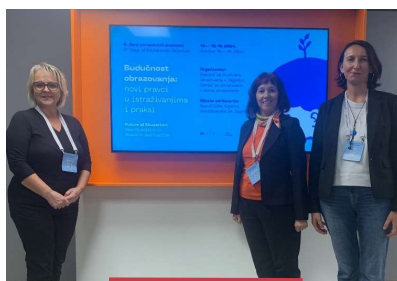
Međunarodna konferencija u Zagrebu: **“Odgoj i obrazovanje (danas za) sutra: premošćivanje jaza između učionice i realnosti”** (Prof. Naida Gadžo)

Druga međunarodna konferencija **“Obrazovanje – pogled u budućnost”**, Beograd, Srbija (Profesori: Jasna Kopic, Dijana Cikanković-Plakalović, Alma Ahmethodžić, Admir Ibrčić)

Međunarodna konferencija u Novom Sadu: **“Novi izazovi u edukaciji: vrtić i škola budućnosti”** (Profesori: Alma Trnka, Sanja Malinić, Adisa Milić, Ismena Zornić, Dijana Dorfer-Galijašević i Gabrijela Čalija Hrga)

Međunarodna konferencija **“Budućnost obrazovanja: novi pravci u istraživanjima”** (Profesori: Lejla Omeragić, Elma Đogić i Belma Alihodžić)

“International Academic Conference on Global Education, Teaching and Learning (IAC-GETL)”, Budimpešta, Mađarska (Profesori: Alma Aljović, Mirela Avdibegović i Semira Fočo)

Osvrti profesora na međunarodne konferencije

“

Iskustvo učešća na međunarodnim konferencijama jedinstveno je profesionalno iskustvo koje rezultira mnogostrukim benefitima. Pored razmjene stručnih informacija, poznanstava i stvaranja konekcija s kolegama iz drugih država, otvara se mogućnost i za uspostavljanjem saradnje i na institucionalnim nivoima.

Na Drugoj međunarodnoj konferenciji “Obrazovanje – pogled u budućnost”, koja je održana 24. i 25. 11. 2024, naglasak je bio na razvoju kritičke misli, korištenje STEM-a i STEAM-a u obrazovnim sistemima kao i inovativnim praksama koje su realizirane u različitim školama. Bogat program konferencije omogućio je svim učesnicima mogućnost usporedbe obrazovnih sistema Hrvatske, Srbije, Slovenije i Francuske.

Ponosno ističemo činjenicu da se Kanton Sarajevo u području njegovanja kritičke misli kroz takmičenja, nastavne i vannastavne programe može pohvaliti i istaći činjenicu da smo danas najbliži obrazovanju npr. Slovenije i Francuske.

Kako je općepoznata činjenica, nema obrazovanja bez razvoja kritičke misli i držanja koraka s razvojem tehnologija, a prvi dan konferencije protekao je u potvrđivanju istog kroz izlaganje istaknutih stručnjaka iz navedenih područja. Drugi dan konferencije osmišljen je tako da su učesnici imali priliku birati predavanja koja su održavana u četirima različitim učionicama.

Kao učesnice konferencije, pristupile smo strateški, u cilju da prisustvujemo na što više različitih predavanja, nakon čega bismo sumirale utiske i razmijenile informacije o temama koje smo slušale.

Na kraju ne možemo da ne spomenemo ljepote Beograda i ugodno iznenađenje koje nas je dočekalo, a to su zastavice Bosne i Hercegovine koje su krasile grad tih dana zbog manifestacija koje su se održavale u isto vrijeme.

Ono što je važno još jednom istaći jeste da je program podrške nastavnicima da učestvuju na međunarodnim konferencijama odličan strateški pristup u profesionalnom razvoju nastavnika.

Alma Ahmethodžić i Jasna Kopic

“

Kao izabrana kandidatkinja na osnovu Javnog poziva, odabrala sam i učestvovala na konferenciji u organizaciji Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. Imala sam neprocjenjivu priliku učestvovati i slušati značajna predavanja o odgojnim i obrazovnim teorijama i praksama sadašnjosti i budućnosti. Treća međunarodna konferencija “Odgoj i obrazovanje (danas za) sutra: premošćivanje jaza između učionice i realnosti” održala se u Zagrebu u periodu od 26. do 27. septembra 2024. godine. Konferenciju, već nekoliko godina zaredom, organizuje Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u saradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti, u spomen na dugogodišnjeg profesora dr. sc. Milana Matijevića i njegov neizmjeran doprinos pedagoškoj nauci, praksi i teoriji. Tokom dva dana na konferenciji svoje naučne i stručne radove izlagali su eminentni predavači iz regiona i svijeta, a njihovo interesovanje je bilo koncentrisano na izazove koji se postavljaju pred odgojno-obrazovne sisteme, a koji se suočavaju sa svakodnevnim tehnolojskim inovacijama koje trebaju integrirati u procese učenja i poučavanja.

Moja, uvijek prevelika očekivanja su ispunjena, no, kako sam čula brojna iskustva iz različitih dijelova svijeta, imala sam priliku s tim iskustvima uporediti iskustva i prakse svoje domovine. Poimanje da su i predavači iz Bosne i Hercegovine uzeli aktivno učešće u konferenciji, te da su mi bili poznati brojni izloženi primjeri, ali i specifične

izložene situacije i teškoće s kojima se suočavaju prosvjetni radnici, doprinijeli su spoznaji da se suočavamo s istim ili sličnim izazovima, te da činimo jednake napore da ih prevaziđemo. Svi sistemi se suočavaju s reformama, a ključ promjena je u motiviranom, profesionalno i lično osnaženom nastavniku.

Dr. sc. Naida Gadžo

“

Nakon upoznavanja s nazivima edukacija i konferencija ponuđenih u tabeli Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja, odabrala sam “Global Education, Teaching and Learning” radujući se da ću biti u mogućnosti sagledati sve savremene trendove obrazovanja, podučavanja i učenja u evropskim obrazovnim ustanovama.

Mojih posljednjih pet godina nastavničke prakse provela sam istražujući i uvodeći nove, poboljšane i svrsishodnije metode i strategije podučavanja engleskog jezika i, mada sam u tom periodu i dobila neka priznanja i certifikate za inovativne prakse,

uvijek sam se pitala da li sam zaista na pravom putu i da li su to metode koje se koriste u Evropi ili svijetu. Stoga, ova konferencija bila je prilika da to i otkrijem.

Konferencija je okupila nekoliko vrhunskih stručnjaka koji su prezentirali rezultate svojih istraživačkih radova na teme upotrebe AI alata za podučavanje i učenje, inovativne metode u podučavanju i učenju engleske književnosti, utjecaj usklađenosti roditelja i djece te roditeljskog precjenjivanja u STEM zanimanjima na postignuća djece, upotreba gamifikacije u podučavanju na svim nivoima obrazovanja pa i na predmetima koji se izučavaju na univerzitetima i mnoge druge. Svaka tema bila je popraćena debatama na kojim smo imali priliku čuti različita mišljenja, ali i učestvovati vlastitim mišljenjima i iskustvima.

Poseban utisak ostavila je Maria Susy Rogers, devedesetogodišnja doktorica nauka iz Velike Britanije s mnoštvom naučnih radova u oblasti inovativne pedagogije, online nastave i dobrobiti učenika i društva, koja je još 1976. godine kao nastavnica matematike bila autor prakse "Computers across the Curriculum" i uvela upotrebu kompjutera u nastavu uprkos sveopštem mišljenju da se to kosi s etičkim postulatima obrazovanja, nastavivši s predstavljanjem online pedagogije 2001. godine i mnogim drugim savremenim temama u oblasti obrazovanja.

Činjenica da profesorica Rogers, koja je imala najzanimljiviju prezentaciju i učinila svaku drugu jasnijom i zanimljivijom svojim pitanjima i konstatacijama, još uvijek aktivno radi istraživačke radove, drži predavanja na univerzitetima i konferencijama širom svijeta neopterećena vlastitim godinama i promjenama

obrazovnih trendova dovela me je do spoznaje koja mi je promijenila način razmišljanja i planiranja budućnosti. Ne moramo "odrađivati" svoje nastavne planove i časove čekajući penziju da se odmorimo. Umjesto toga, možemo uživati u svom poslu, biti inovativni i progresivni uprkos tradicionalnim protivljenjima, istraživati, dijeliti svoja saznanja obrazovnoj zajednici na širem nivou, posjećivati i učestvovati na međunarodnim konferencijama i na koncu živjeti svoju profesiju kao i profesorica Rogers.

Smatram da bi ovakva iskustva trebalo da budu dostupna svakom nastavniku periodično jer to je jedan od najboljih i najbržih načina da budemo osnaženi novim profesionalnim i životnim iskustvima, pa onda budemo relevantni i zanimljivi u našim učionicama.

Semira Fočo

“

Međunarodna konferencija “Business Agility Bulgaria 2024” okupila je stručnjake i entuzijaste iz različitih industrija kako bi istražili primjenu agilnih principa i praksi izvan IT sektora. Konferencija je održana 26. septembra 2024. godine u Sofiji, Bugarska. Ovaj jednodnevni događaj pružio je platformu za razmjenu iskustava i znanja kroz raznovrsne prezentacije i radionice.

Na međunarodnu konferenciju sam išla s kolegama Emirom Ustavdićem (JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo) i Kenanom Saračevićem (JU Druga gimnazija, Sarajevo).

Međunarodna konferencija “Business Agility Bulgaria 2024” mi je bila korisna iz više razloga: pružila mi je dragocjene uvide o primjeni agilnih praksi u raznim industrijama i otvorila put za dalju saradnju i inovacije, naučila sam nove pristupe i metode koje mogu primijeniti u nastavi, upoznala sam mnogo stručnjaka i praktičara iz biznisa s kojima imam priliku raditi naučna istraživanja, omogućila mi je uvid u najnovije trendove i istraživanja kojima mogu unaprijediti svoje nastavne materijale, učeći o stvarnim slučajevima primjene agilnosti, učenicima kroz primjere mogu približiti kako se teorija primjenjuje u praksi, nova saznanja i iskustva mogu mi poslužiti kao inspiracija za istraživačke projekte ili članke.

Usvojena znanja na konferenciji značajno će obogatiti moju nastavničku karijeru i doprinijeti kvalitetu nastave.

Zahvaljujem se na ukazanom povjerenju i prilici Ministarstvu za odgoj i obrazovanje KS i JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja KS na prilici da učestvujem na Međunarodnoj konferenciji. Učešćem mi je omogućeno da budem u toku s aktuelnim dešavanjima i dostignućima u odgoju i obrazovanju, te da doprinesem razvijanju nastavničkih kompetencija, jačanju pozitivne klime u školama u cilju daljnjeg uspješnog provođenja kurikularne reforme u KS.

Radujem se novim izazovima, upoznavanju kolega širom svijeta, prezentovanjem svega što ćemo naučiti na ovim konferencijama te razmjeni primjera dobrih praksi.

Selma Jusić

Škola planinarstva 2024/2025.

Učenici sedmih razreda osnovnih škola Kantona Sarajevo svake školske godine imaju priliku posjetiti planine Bjelašnicu, Igman i Trebević.

Tokom ove edukativne posjete učenici su učili o važnosti očuvanja prirode, odgovornom ponašanju u prirodnom okruženju, kao i osnovama planinarenja.

Slavimo domovinu kroz kulture i običaje

U susret Danu državnosti, učiteljica Zulejha Kopic je s učenicima III-2 razreda OŠ "Sokolje" realizirala ogledni čas koji je na zanimljiv način obilježio Dan državnosti Bosne i Hercegovine.

Kroz ovaj čas učenici su imali priliku učiti o različitim vrstama praznika – državnim, međunarodnim, vjerskim, školskim i porodičnim, te o značaju njihovog obilježavanja. Učenici su kroz bogat program uz himnu, grb i zastavu BiH, uz recitacije, sevdalinke, narodne nošnje, plesove i prikazivanje tradicionalnih bosanskih jela i običaja, pokazali duboko poštovanje prema kulturnoj baštini naše domovine.

Na taj način prikazali su bogatstvo različitih kultura i tradicija koje čine Bosnu i Hercegovinu jedinstvenom, ističući važnost očuvanja i obilježavanja praznika. U okviru vannastavnih aktivnosti učenici su posjetili Zemaljski muzej, gdje su se upoznali s bosanskim stećcima, koji predstavljaju važno kulturno naslijeđe srednjovjekovne Bosne. Također, obišli su brdo Žuč i spomenik "Kрила slobode", gdje su naučili o važnosti ljubavi prema domovini i čuvanju sjećanja na one koji su dali svoje živote za slobodu i mir naše zemlje.

Ovaj ogledni čas bio je odlična prilika za učenike da se povežu s vlastitim identitetom i da bolje razumiju vrijednosti koje čine našu domovinu i njen kulturni i historijski značaj.

Naše nebo izvrsnosti

Mlade zvijezde obrazovanja Kantona Sarajevo briljiraju na međunarodnoj sceni

Svečana manifestacija koja je obilježila vrhunac uspjeha školske 2023/2024. godine okupila je porodice učenika, nastavnike i zvanice, kako bi zajednički proslavili izvanredna učenička postignuća i talente koji su se istaknuli na višim nivoima takmičenja.

Ove godine mladi talenti iz Kantona Sarajevo ostavili su snažan trag na međunarodnoj sceni.

Naime, 228 učenika iz osnovnih, srednjih i muzičkih škola Kantona Sarajevo ostvarilo je impresivne rezultate na federalnom, državnom i međunarodnom nivou takmičenja. Ovi talentirani mladi ljudi takmičili su se u šest različitih nastavnih predmeta i oblasti, uključujući matematiku, informatiku, fiziku, islamsku vjeronauku, geografiju i njemački jezik. Osim toga, učenici muzičkih škola briljirali su u deset disciplina, među kojima su gitara, harmonika, klavir, solfeđo, teorija muzike, udaraljke, viola, violina, violončelo i truba.

Mladi talenti osvojili su 109 pojedinačnih nagrada, 17 ekipnih nagrada, a čak 10 učenika postiglo je uspjeh na tri i više takmičenja.

Ovi rezultati svjedoče o izvanrednim sposobnostima, marljivosti i posvećenosti mladih iz Kantona Sarajevo. "Naše nebo izvrsnosti" ostaje svjetionik nade i inspiracije za buduće generacije. Ova inicijativa podsjeća nas da je svako dijete kamenčić u mozaiku bolje budućnosti i da njihovi uspjesi predstavljaju naš zajednički napredak.

U nastavku vam donosimo i intervju s našom zvijezdom Benjaminom Mujkićem, koji je učenik Druge gimnazije u Sarajevu.

Intervju

Benjamin Mujkić

Kada govorimo o budućnosti naše zemlje, teško je ne osjetiti ponos kada se susretnemo s mladim ljudima koji nas inspiriraju svojom genijalnošću, trudom i uspjesima.

Jedan od njih jeste i Benjamin Mujkić, učenik Druge gimnazije u Sarajevu, koji je osvojio zlatnu medalju na Međunarodnoj matematičkoj olimpijadi i ostvario san mnogih – primljen je na prestižni Harvard. Njegova strast prema matematici, posvećenost i nevjerovatni rezultati izdvajaju ga kao jednog od najboljih ambasadora mladih talenata Bosne i Hercegovine. U razgovoru s njim otkrivamo kako izgleda njegov put do uspjeha, šta ga motivira i kako vidi svoj doprinos društvu u budućnosti.

Možeš li nam reći nešto o sebi?

Ja sam Benjamin Mujkić, učenik četvrtog razreda Druge gimnazije Sarajevo. Takmičar sam iz matematike i informatike već devet godina, gdje sam ostvario razne uspjehe na međunarodnoj sceni.

Koji trenutak u dosadašnjem obrazovanju smatraš najvažnijim ili najponosnijim?

Najvažniji trenutak u mom obrazovanju bio je kada sam upisao Drugu gimnaziju Sarajevo, jer mi je to otvorilo nove vidike za moje usavršavanje

Osvojio si mnogo nagrada na međunarodnim takmičenjima. Koja od njih ti je najdraža i zašto?

Iako je svaka nagrada posebna, zlatna medalja s Međunarodne matematičke olimpijade (IMO) iz 2024. godine mi je najdraža, jer je to najprestižnije takmičenje iz matematike za srednjoškolce. Posebno mi je drago što sam uspio osvojiti prvu zlatnu medalju za našu zemlju na ovoj olimpijadi, pokazujući da Bosna i Hercegovina ima ogroman potencijal. Ovaj uspjeh je ujedno potvrda mog dugogodišnjeg rada i ljubavi prema matematici.

Kakvo je tvoje iskustvo s međunarodnim takmičenjima – kako su izgledale pripreme i sama takmičenja?

Pripreme za takmičenja bile su vrlo zahtjevne i često su uključivale sate intenzivnog rada s mentorima, kao i samostalno rješavanje problema. Pohađao sam Školu matematike za nadarene učenike i razne matematičke kampove gdje sam stekao ogromna znanja koja su mi pomogla na takmičenjima.

Na samim takmičenjima osjećao sam uzbuđenje i tremu, ali atmosfera je uvijek bila inspirativna jer sam bio okružen najboljim mladim umovima iz cijelog svijeta, s kojima sam imao priliku razmjenjivati ideje i iskustva.

Postoji li neka situacija s takmičenja koja ti je ostala u posebnom sjećanju?

Jedna od situacija koje pamtim je kada sam jako dobro riješio prvi dan takmičenja na ovogodišnjoj Internacionalnoj matematičkoj olimpijadi i kada su mi svi govorili da imam šanse da osvojim zlatnu medalju i nisam mogao vjerovati da imam šanse za taj uspjeh, budući da prije toga nikad naša zemlja nije bila ni blizu osvajanja zlatne medalje.

Kako si se odlučio aplicirati na Harvard i kako je izgledao proces prijave?

Oduvijek sam imao želju aplicirati na najprestižnije univerzitete zbog njihove akademske izvrsnosti i brojnih resursa koje nude. Proces prijave zahtijevao je mnogo truda i uključivao je različite komponente: pisanje općeg eseja u kojem sam predstavio svoju životnu priču, pribavljanje pisama preporuke od profesora, predstavljanje svih vannastavnih aktivnosti i uspjeha na takmičenjima, polaganje SAT ispita, koji se sastojao od testova iz engleskog jezika i matematike, pisanje eseja specifičnih za Harvard, kako bi oni bolje upoznali mene i procijenili koliko se dobro uklapam u njihovu zajednicu.

Šta te je najviše privuklo Harvardskom univerzitetu?

Najviše su me privukle mnogobrojne prilike za usavršavanje, koje se rijetko mogu pronaći na drugim mjestima. S akademskog aspekta, privukao me interdisciplinarni pristup, koji omogućava fleksibilnost u izboru predmeta i kombinovanje mojih interesa iz matematike i informatike. Također, Harvard nudi oko 450 studentskih organizacija, a njihov fokus na istraživanje i raznolika zajednica pružaju neprocjenjive mogućnosti za profesionalni i lični razvoj.

Kakva su tvoja očekivanja i planovi sada kada si primljen na jedan od najprestižnijih univerziteta na svijetu?

Planiram se posvetiti učenju i istraživanju, posebno u oblastima matematike i informatike. Također, želim se uključiti u što više aktivnosti koje fakultet nudi, kako bih unaprijedio svoje

profesionalne i lične vještine. A kada je riječ o finalnoj odluci mog budućeg univerziteta, sačekat ću sve odluke budući da sam aplicirao i na ostale prestižne univerzitete poput Stanforda, MIT-a, Cambridgea, ali najvjerojatnije će ostati Harvard kao finalna opcija.

Ko ti je bio najveća podrška tokom dosadašnjeg obrazovnog puta?

Najveću podršku pružila mi je moja porodica. Njihova vjera u mene i stalno ohrabivanje pomogli su mi da ustrajem čak i u najtežim trenucima.

Da li si se suočavao s preprekama ili izazovima i kako si ih prevazišao?

Jedan od najvećih izazova bio je balansiranje između priprema za takmičenja i školskih obaveza. Prevazišao sam to organizacijom vremena i postavljanjem prioriteta. Naučio sam koliko su važni mentalna snaga i podrška bliskih ljudi.

Kako balansiraš između obrazovanja, takmičenja i slobodnog vremena?

Ključ je u dobroj organizaciji i pravljenju pauza. Svaki dan planiram unaprijed, ali uvijek ostavljam vrijeme za opuštene aktivnosti poput druženja s prijateljima. Te aktivnosti mi pomažu da napunim baterije i budem spremniji za nove izazove.

Šta bi poručio svojim vršnjacima koji žele postići velike stvari u obrazovanju?

Poručio bih im da budu uporni, vjeruju u svoje sposobnosti i ne odustaju čak ni kad se suoče s neuspjesima. Važno je postaviti ciljeve, raditi na njima i okružiti se ljudima koji vas podržavaju.

Koji su tvoji savjeti za mlade koji sanjaju o obrazovanju na vrhunskim svjetskim univerzitetima?

Prije apliciranja na univerzitete, moj savjet je da se maksimalno posvete razvoju akademskih vještina i uključivanju u vannastavne aktivnosti koje mogu pokazati njihove leaderske sposobnosti. Također, trebaju se potruditi da kroz eseje i prijavu istaknu svoju ličnost i pokažu kako njihova iskustva mogu doprinijeti univerzitetskoj zajednici.

Kako vidiš sebe za deset godina? Gdje želiš biti i čime se želiš baviti?

Za deset godina vidim sebe kako radim u tehnološkom sektoru, koristeći znanja iz računarskih nauka i matematike. Također, želim doprinijeti društvu kroz inovacije na kojima planiram raditi tokom fakulteta i nakon njega.

Na koji način želiš da tvoj rad doprinese tvojoj zajednici ili svijetu?

Želim razviti tehnologije koje će rješavati globalne probleme, poput smanjenja bacanja hrane ili unapređenja obrazovanja. Također, svojim radom želim motivisati mlade iz svoje zajednice da vjeruju u sebe i rade na ostvarivanju svojih snova.

Studijske posjete “Od rata do mira I” i “Od rata do mira II”

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje i Institut nastavljaju s realizacijom studijskih posjeta, koje su zamišljene kao obrazovni projekt za učenike srednjih škola.

Ove studijske posjete imaju za cilj pružiti učenicima bolje razumijevanje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Bosne i Hercegovine, kao i osnažiti kolektivnu memoriju o važnim periodima iz prošlosti naše zemlje.

Studijska posjeta “Od rata do mira I” obuhvata učenike prvog razreda srednjih škola. Učenici su krenuli na istraživanje kulturno-historijskih lokaliteta u centralnom, sjevernom i zapadnom dijelu Bosne i Hercegovine. Među destinacijama koje posjećuju jesu Fojnica, Vitez, Jajce, Bihać, Cazin, Velika Kladuša, Bužim, Prijedor, Vlasnić i Travnik.

Nastavak ove studijske posjete jeste “Od rata do mira II”, gdje učenici drugog razreda srednjih škola istražuju centralni, sjeverni i sjeveroistočni dio BiH. Putovanje je obuhvatilo gradove i mjesta kao što su Vranduk, Maglaj, Tešanj, Doboj, Gračanica, Lukavac, Tuzla, Srebrenik, Građačac, Brčko, Čelić, Bijeljina, Janja, Teočak, Sapna, Zvornik, Kladanj i Olovo.

Ove studijske posjete dio su kontinuiranog obrazovnog projekta koji je Ministarstvo obrazovanja započelo u školskoj 2023/2024. godini, s posebnim naglaskom na edukaciju učenika o važnim kulturnim i historijskim aspektima zemlje.

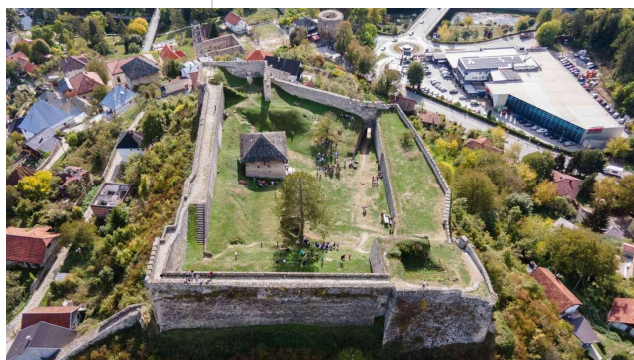
Poseban fokus ovog programa stavlja se na promociju kulture sjećanja, odnosno na period agresije na Bosnu i Hercegovinu, kao i na antifašističku borbu u Drugom svjetskom ratu. Kroz ove posjete učenici su imali priliku reflektirati o važnim historijskim događajima i njihovom značaju za oblikovanje identiteta naše zemlje.

Ovaj projekt predstavlja jedinstvenu priliku za mlade ljude da razviju dublje razumijevanje svoje kulturne baštine i historije, čime se doprinosi izgradnji snažnije i povezanije budućnosti za Bosnu i Hercegovinu.

"Od rata do mira I"

“Od rata do mira II”

Osvrti učenika na studijsko putovanje

Naša domovina je naše blago

Putovanja su uvijek prilike za učenje, upoznavanje novih mjesta i prijatelja. Naše drugo studijsko putovanje "Od rata do mira II" za nas je ljepše od prvog. Ovo putovanje je bilo posebno, jer smo stekli mnogo novog znanja, ali smo se i zabavili. Dobili smo priliku da se bolje upoznamo, više družimo i stvorimo nove uspomene koje ćemo dugo pamti. Na povratku kući svi smo osjećali radost, ali i tugu. Radost zbog novih iskustava, a tugu jer je putovanje prekratko trajalo. Uspomene s ovog studijskog putovanja ostaju vječno s nama.

Studijska posjeta "Od rata do mira II" imala je za cilj upoznavanje s kulturno-historijskim i prirodnim naslijeđem Bosne i Hercegovine, njegovanje kulture sjećanja na period agresije i antifašističke borbe, te očuvanje raznolikosti i poticanje dijaloga radi izgradnje trajnog mira i suživota. U potpunosti smatramo da je cilj ostvaren, jer smo tokom putovanja razvili snage karaktera, a to su: umjerenost, odvažnost, pravednost, humanost, transcendentnost, empatičnost.

Poštovani organizatori i dragi vodiči, u ime svih odjeljenja drugog razreda Srednje mašinske tehničke škole i našeg direktora Faruka Čupovića, ali i naših razrednica i profesora, od srca vam se zahvaljujemo na uloženom trudu, strpljenju i posvećenosti tokom ovog studijskog putovanja. Mnogo se radujemo novim avanturama i nadamo se da ćemo se uskoro opet sresti.

Merjem Husejnović

Almedina Hodžić

Srednja mašinska tehnička škola

Putovanje kroz vrijeme i prostor

Nekada se čovjek zaista nedovoljno osvrće. Okom ne traži ljepotu i smisao u prostoru i pojavi koji su toliko bliski. Luta daleko, ne shvatajući kako su one stvari najvrednije pogleda zapravo najbliže. Kada je na tih nekoliko dana turbulentan i užurban život usporio, shvatila sam kako čovjek vidi mnogo dalje od granica koje je sam sebi hotimice postavio. I ove godine otvorili smo prozor kroz koji vidim gordu tešanjsku tvrđavu i Janju u cvijetu života; vidim riječi "hrabrost" i "odlučnost" kako stoje na vratima Gradačca. Kao da još uvijek spuštam pogled sa Srebrenika. Čujem rijeku Tinju, čujem i druge, negdje daleko, a rijeke pamte bolje od ljudi. Ne želim zatvarati prozor jer, zapravo, vidim kraljeve i bitke, vidim heroje i nebo koje poprima boju života nad mojom Bosnom.

Niti je nebo uvijek plavo, a niti su one kule i utvrde samo oronule zidine. Nijedan grad više nije samo jedan grad u mojim očima. Tada sam vidjela koliko toga, historijskog i geografskog, krije zemlja u kojoj sam rođena i o kojoj sam mislila da znam one stvari čije je fragmente moje znanje jedva i zahvatalo. Tek kada čovjek pusti pogled na horizontu, u potpunosti sežući da sazna više, onda shvati suvislost svake riječi u kamenu, otiska baš na tom mjestu i u određeno vrijeme. Ovo putovanje mi je pomoglo da bolje shvatim taj otisak i da on postane još veći dio mene.

Lamija Hatić

Prva bošnjačka gimnazija

“Od rata do mira II”

**Krenusmo u Maglaj, gdje Bosna se zlati,
tvrđava stara povijest nam vrati.
Visoko na brdu, čuvar prošlih dana,
priča o herojima, zaboravu prkosi sama.**

U Teočaku, na brdu visokom,
gdje vjetrovi zbore,
šehidski nišani priče nam tvore.
Teočak šuti al pamti te dane,
kad su za slobodu davane rane.
Tu zemlja svaka svjedoči boli
gdje heroj za narod svoj život voli.

**U Vranduku kula uz rijeku stoji,
prošlost i sadašnjost zajedno broji.
Pogled na Bosnu, prizor je savršen,
kao da te vodi u svijet zamršen.**

Gradačac nas zove, kula bijela sjaji,
Husein-kapetanove priče zauvijek traju.
Uz šale i smijeh penjasmo se gore,
gdje povijest i sadašnjost zajedno zbore.

**Na kraju Srebrenik, visoko na stijeni,
tvrđava stara u srcima, a i meni.
Pet gradova prošli, svaki priču krije,
studijska posjeta – sjećanje se vije.**

Ova avantura zauvijek će trajati,
jer Bosna je zemlja koja ima
štošta za dati!

**Imran
Hajdarević**

Srednja mašinska
tehnička škola

Seminar za direktore i pomoćnike direktora predškolskih ustanova Kantona Sarajevo

Institut je u saradnji s Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo organizirao seminar za direktore i pomoćnike direktora predškolskih ustanova 27. i 28. novembra 2024. godine.

Seminar je obuhvatio niz predavanja koja su pokrila različite aspekte rada u predškolskim ustanovama. Na seminaru je učestvovalo oko 70 rukovodilaca predškolskih ustanova koji su kroz predavanja i diskusije dobili priliku za razmjenu iskustava, ali i uvid u nove prakse i strategije koje će unaprijediti kvalitet rada s djecom predškolskog uzrasta. Seminar je potvrdio važnost kontinuirane edukacije rukovodilaca predškolskih ustanova, s naglaskom na primjenu inovativnih pristupa i metoda rada. Ovakvi programi doprinose profesionalnom razvoju, boljoj organizaciji rada i unapređenju pedagoških praksi u predškolskim ustanovama, čime se postavljaju temelji za kvalitetno obrazovanje najmlađih generacija.

Stručna usavršavanja

Stručno usavršavanje za direktore

Stručno usavršavanje za stručne saradnike u sastavu Mobilnog stručnog tima za podršku inkluzivnom obrazovanju u Kantonu Sarajevo

Stručno usavršavanje za nastavnike matematike

Stručno usavršavanje za nastavnike koji izvode razrednu nastavu u osnovnim školama Kantona Sarajevo

Stručno usavršavanje za pedagoge osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo

Stručno usavršavanje za nastavnike predmetne nastave osnovnih škola Kantona Sarajevo

Stručna usavršavanja radnika Instituta

Stručno usavršavanje i radionica – “Zdravlje i dobrobit zaposlenika”

Održala: prof. dr. Amela Dautbegović (UNSA)

Stručno usavršavanje “Fokus na razvoj vještina upravljanja”

Održala: istaknuta stručnjakinja u oblasti menadžmenta prof. dr. Mirna Marković (UNSA)

Obilježavanja godišnjica masovnog stradanja građana Sarajeva za vrijeme agresije na BiH

Dobrinja, red za vodu

Tarčin

Daire, red za vodu

Trg ZAVNOBiH-a

Gradska tržnica

Otoka

Alipašino Polje

Most Drvenija

Drvenija (kod škole)

Motivacija učenika: Ključ uspješnog nastavnog procesa

Priredila: Samela Alagić,
viši saradnih za dobrobit učenika

Svako od nas svjestan je koliko je motivacija u nastavničkom zanimanju i radu važna za uspješno podučavanje. Pitamo se kako učenike potaknuti na učenje. Koliko će učenici naučiti? Često primjećujemo manjak motivacije kod nekih učenika, pa se zapitamo kako nastavnici mogu uspješno motivirati sve učenike za stjecanje novih znanja.

Motivacija učenika predstavlja jednu od najvažnijih komponenti uspjeha u obrazovnom procesu. Motivirani učenici bolje usvajaju znanje i aktivnije učestvuju u nastavi. Motivacija uključuje različita područja i načine koji ovisno o okolnostima usmjeravaju i potiču učenika prema zacrtanom cilju. To su: primjerene upute, izazovi, pohvale, priznanja, nova znanja, zadovoljenje raznih potreba, želja, interesa, ponašanje, uzroci, svrhe, ciljevi itd.

Važno je otkriti šta bi učenike motiviralo da sudjeluju u aktivnostima u različitim područjima. Razlikujemo dvije vrste motivacije: unutrašnju i vanjsku. Zbog unutrašnje motivacije učenici čine stvari koje ih raduju i zanimaju, dok je vanjska motivacija prisutna kod učenika samo kad ih okolina nagrađuje.

Uloga nastavnika je ključna u motivaciji učenika. Nastavnici mogu primijeniti različite strategije kako bi motivirali svoje učenike, a neke od najvažnijih uključuju:

Postavljanje realnih i izazovnih ciljeva

Nastavnici mogu postaviti ciljeve koji su dovoljno izazovni da potiču učenike na napredak, kako bi učenici mogli doživjeti i osjetiti uspjeh. To stvara osjećaj postignuća, što je dodatna motivacija.

Povezivanje gradiva s realnim životom

Kada učenici shvate kako se gradivo koje uče primjenjuje u stvarnom životu, postaje im jasnije zašto je važno učiti. Naprimjer, povezivanje matematike s ekonomijom i finansijama ili književnosti s filmovima može učiniti nastavu zanimljivijom i izazovnijom za učenike.

Pozitivno poticanje

Pohvale i priznanja za trud, napredak i uspjehe učenika mogu značajno povećati njihovu motivaciju. To ne mora biti samo za najbolje rezultate, već i za male napore, kako bi učenici osjećali da njihov trud nije neprimijećen.

Koristiti različite metode učenja

Svaki učenik ima svoj način učenja, a varijacija metoda (kao što su grupni rad, projekti, igre, diskusije, multimedijalni sadržaj) može pomoći u održavanju interesa i angažmana. Nastavnici mogu koristiti inovativne pristupe koji odgovaraju različitim stilovima učenja.

Povjerenje

Kreiranje pozitivne, prijateljske atmosfere u učionici, gdje se učenici osjećaju sigurno i poštovano, omogućuje im da se opuste i otvore za učenje. Kad učenici vjeruju svom nastavniku, veća je šansa da će biti motivirani za učešće.

Samostalnost učenika

Motivacija raste kada učenici imaju mogućnost izbora u učenju. To može uključivati izbor tema za istraživanje, načina na koji će pristupiti zadacima, ili davanje prostora za postavljanje vlastitih ciljeva.

Podrška u suočavanju s izazovima

Ponekad je potrebno pomoći učenicima da prevladaju prepreke koje ih sprečavaju u učenju, bilo da se radi o emocionalnim poteškoćama, socijalnim problemima ili o nesigurnosti u vlastite sposobnosti. Podrška i ohrabrenje u takvim trenucima mogu im pomoći da ostanu motivirani.

Stvaranje osjećaja postignuća

Učenici se motiviraju kada vide konkretne rezultate svog truda. Redovito ocjenjivanje, praćenje napretka i davanje povratnih informacija može pomoći učenicima da razumiju u kojoj su fazi i kako se mogu poboljšati i unaprijediti svoj rad.

Upotreba tehnologije

Integracija tehnologije u nastavu može povećati angažman učenika jer im pruža interaktivne i dinamične alate za učenje. Edukativne aplikacije, online igre, videomaterijali i virtualne učionice mogu učiniti nastavu atraktivnijom.

Stvaranje osjećaja zajedništva i timskog rada

Grupni rad i zajednički ciljevi mogu potaknuti učenike da se međusobno podržavaju i motiviraju. Kada učenici osjećaju da su dio tima, veća je vjerovatnoća da će biti motivirani za saradnju i postizanje zajedničkog cilja.

Interakcija i kombinacija ovih pristupa, prilagođena potrebama i interesima učenika, može značajno poboljšati motivaciju i potaknuti učenike na uspjeh.

Ako želimo ostvariti zacrtani cilj, **moramo ustrajati**. Kao nastavnici, moramo stvarati pozitivno i poticajno okruženje i pažljivo pratiti učenička mala postignuća iz dana u dan. Svaku pozitivnu aktivnost i napredak treba pohvaliti. Uvjet za uspješan odgojno-obrazovni rad motivirani su učenici, a za uspješnost motivacije zaslužan je **nastavnik**, birajući najbolja odgojno-obrazovna sredstva u različitim oblicima i metodama rada.

Aleja Bosne srebrene BB
+387 33 778 605
info@irpo.ba
www.irpo.ba

